

<https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-05>

УДК: 328.122.2(477)

Олександр Анатолійович Фісун

Зав. кафедри політології, докт. політ. наук, професор, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, Харків, 61022

fisun@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-2716-0149>

Антон Олександрович Авксентьєв

старший викладач кафедри політології, канд. політ. наук, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, Харків, 61022

a.avksentiev@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0003-0442-2561>

ІЛЮЗІЯ МОНОБІЛЬШОСТІ: РОЛЬ ОЛІГАРХІЧНИХ ДЕПУТАТСЬКИХ ГРУП У ПАРЛАМЕНТСЬКІЙ КОАЛІЦІЇ В УКРАЇНІ

Проаналізовано фракційну структуру Верховної Ради України ІХ скликання (2019-2026 рр.) та роль олігархічних депутатських груп у формуванні гібридної парламентської коаліції. На емпіричному матеріалі маркерних голосувань у парламенті (призначення прем'єр-міністрів та щорічні ухвалення державного бюджету) доведено, що формальна «монобільшість» з 2021 року не здатна акумулювати необхідну кількість голосів самостійно. Виявлено, що в цих умовах стабілізаторами «монобільшості» виступають чотири олігархічні депутатські групи – «За Майбутнє», «Довіра», «Платформа за життя та мир» і «Відновлення України». Виокремлено характерну особливість цих груп – відсутність електорального мандату, що позбавляє їх політичної відповідальності перед виборцями. Зроблено висновок, що така гібридна коаліційна конфігурація не має програмно-ідеологічного виміру, але натомість відповідає патронажно-клієнтарній логіці політичного режиму. Політична лояльність до президента як «верховного патрона» обмінюється депутатськими групами та їх бенефіціарами на захист економічних інтересів, преференції для бізнесу, правовий імунітет тощо. Обґрунтовано історичну тяглість та структурну повторюваність такої моделі, де задля контролю над парламентом президентська фракція вступає в неформальний альянс з олігархічними депутатськими групами. Виявлено відповідні олігархічні депутатські групи у Верховній Раді VI-VIII скликання – «Реформи заради майбутнього», «Суверенна Європейська Україна», «Економічний розвиток», «Воля Народу» та «Відродження». Відзначено, що у переважній більшості випадків подібні депутатські групи складаються з «мажоритарників». На цій підставі аргументовано роль змішаної виборчої системи з мажоритарною складовою як такої, що допомагає утворювати парламентські коаліції в інтересах президентів.

Ключові слова: *парламентська коаліція, монобільшість, політичні партії, парламентські фракції, депутатські групи, неопатримоніальний режим, Верховна Рада.*

Як цитувати: Фісун, О.А., Авксентьєв, А.О. 2026. Ілюзія монобільшості: роль олігархічних депутатських груп у парламентській коаліції в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології»* 49: 35-43. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-05>

In cites: Fisun, O., Avksentiev, A. 2026. The Monomajority Illusion: The Role of Oligarchic Deputy Groups in Ukraine's Parliamentary Coalition. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 49: 35-43. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-05> (in Ukrainian).

© Фісун О.А., Авксентьєв А.О., 2026.

 This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

Питання формату парламентської більшості є визначальним для аналізу реальної архітектури влади в Україні в умовах повномасштабної російсько-української війни. Воно також є ключем до розуміння характеру політичного режиму та моделі взаємодії президента В. Зеленського з олігархічними групами. Мейнстрімна точка зору після початку повномасштабного вторгнення полягала в тому, що В. Зеленський взяв курс на деконструкцію олігархічної системи, а наявність однопартійної більшості «Слуги народу» в парламенті забезпечує незалежність президента від олігархічних впливів. Однак чи існує парламентська «монобільшість» насправді, або ж формально-конституційна логіка не збігається з реаліями політичного процесу? Чи є «монобільшість» стійкою інституційною запорукою контрольованості парламенту, або ж вона виступає лише юридичним фасадом, за яким ховається гібридна коаліційна конфігурація та неформальний обмін послугами з олігархічними групами?

Актуальність дослідження зумовлена тим, що у парламентсько-президентській республіці саме характер реальної коаліції визначає поточний баланс влади в державі. Залежно від того, чи є монобільшість самостійною, чи вона доповнюється неформальними альянсами з олігархічними групами, визначається і характер політичного режиму. При цьому Верховна Рада IX скликання через повномасштабну війну працює вже сьомий рік поспіль. Це найдовша каденція за весь період незалежності, і динаміка коаліційної конфігурації становить особливий інтерес у розрізі пошуку реальних факторів інституційної стійкості. *Метою* дослідження є визначення реального формату парламентської більшості у Верховній Раді IX скликання протягом 2019-2026 років.

У вітчизняній політичній науці дослідження коаліційних процесів у більш широкій політико-режимній оптиці має ґрунтовну традицію, належний розгляд якої міг би стати предметом окремої наукової статті. Однак зараз, перед викладенням основного матеріалу, ми обмежимось лише тими останніми дослідженнями, які мають відношення до теми статті та співзвучні представленому у ній аналізу. Так, великої уваги заслуговує діагностика Ю. Мацієвського взаємодії В. Зеленського з олігархічними групами під час війни/ Зокрема, нашій стартовій гіпотезі близька аргументована автором теза, що проголошена президентом «деолігархізація» не призвела

до реальної зміни політичного режиму, а її справжньою метою був примус олігархів до політичної лояльності та визнання В. Зеленського як патрона (Matsiyevsky 2025). Подібна візія знаходить своє підтвердження і у емпіричному дослідженні В. Виговської. Авторка наочно обґрунтовує, що В. Зеленський серед усіх президентів України досяг найбільших успіхів у спробі монопольної консолідації влади, однак «монобільшість» охопила криза керованості, чим скористались олігархічні депутатські групи (Виговська 2024). У свою чергу Г. Зеленько та В. Ковалевський аналізують поточний стан української політичної системи та, зокрема, роль у ній парламенту і олігархічних впливів у категоріях «захопленої держави». Автори влучно відзначають, що попри розбудову антикорупційної інфраструктури, олігархічні фінансово-промислові групи продовжують використовувати свій вплив на парламент у власних бізнес-інтересах (Зеленько, Ковалевський 2023). Ступінь залученості різних депутатських фракцій і груп до підтримки ініціатив влади ретельно проаналізована в емпіричному дослідженні руху «Чесно» – попри неакадемічний статус цього аналізу, він видається надзвичайно цінним для розвіювання ілюзій про самодостатність «монобільшості» (Лазарова 2025).

Наостанок зауважимо, що й у власних наукових розвідках нами вже закладалися методологічні засади аналізу коаліційних процесів крізь призму неопатримоніальної теорії. Так, у дослідженні режимних циклів українського неопатримоніалізму було проаналізовано черговість двох фаз – авторитарно-бюрократичної (Л. Кучма, В. Янукович) та конкурентно-демократичної (В.Ющенко, П. Порошенко). Коаліційний фактор є ключовою детермінантою цих фаз, і контроль над парламентом та урядом з боку В. Зеленського знову перевів режим у авторитарно-бюрократичну фазу (Fisun, Movchan 2023). Також раніше в окремому дослідженні на емпіричному матеріалі Верховної Ради III-VIII скликань ми узагальнювали українську специфіку «коаліцій під президента» та роль у них депутатських груп, складених із мажоритарників (Avksentiev, Kyselova 2018).

Фракційна структура Верховної Ради IX скликання. Позачергові парламентські вибори 21 липня 2019 року призвели до безпрецедентної для Верховної Ради конфігурації представництва, в якій одна партія здобула абсолютну більшість мандатів. За результатами голосування партія «Слуга

народу» отримала 254 парламентських місць з 424 розподілених на виборах (у 26 мажоритарних округах вибори не проводились через тимчасову окупацію). На основі цих результатів у Верховній Раді IX скликання було створено п'ять депутатських фракцій відповідно до кількості політичних партій, представлених у парламенті. Згідно статті 83 Конституції України, депутатська фракція, до складу якої увійшла більшість народних депутатів, отримала всі права коаліції депутатських фракцій. Відтак, із моменту першого парламентського засідання 29 серпня 2019 року коаліційну конфігурацію в Верховній Раді IX скликання стали позначати категорією «*монобільшість*» президентської фракції «Слуга народу». Станом на початок 2026 року чисельність фракції «Слуга народу» складає 227 депутатів – відповідно, де-юре «монобільшість» продовжує існувати.

При цьому фракційна структура Верховної Ради протягом парламентської каденції зазнавала відчутних змін. Вже на першому засіданні 29 серпня 2019 року була утворена

депутатська група «За Майбутнє» у складі 23 самовисуванців-мажоритарників. 6 грудня 2019 року 17 позафракційних мажоритарників утворили депутатську групу «Довіра». У такій конфігурації «5+2» (5 фракцій + 2 депутатські групи) Верховна Рада перебувала з грудня 2019 року до початку повномасштабної війни. 14 квітня 2022 року фракція «Опозиційної платформи – За життя» призупинила свою діяльність (остаточно фракцію розпустили 12 травня). Більшість колишніх членів фракції ОПЗЖ перейшли до двох новоутворених депутатських груп – «Платформи за життя та мир» (зареєстрована 21 квітня) та «Відновлення України» (з'явилась 22 травня). Започаткована навесні 2022 року нова конфігурація «4+4» (4 фракції та 4 депутатські групи) продовжує існувати і на початку 2026 року. У «Таблиці 1» на основі даних із офіційного сайту Верховної Ради відтворено трансформацію фракційної структури парламенту з моменту проведення першого засідання 29 серпня 2019 року до лютого 2026 року (Верховна рада України 2026).

Таблиця 1.

Депутатські фракції і групи IX скликання /
Deputy factions and groups of the IX convocation

29.08.2019		10.02.2026	
Слуга народу / Servant of the People	254	Слуга народу / Servant of the People	227
Опозиційна платформа – За життя / Opposition Platform – For Life	44	Опозиційна платформа – За життя / Opposition Platform – For Life	0
Європейська солідарність / European Solidarity	27	Європейська солідарність / European Solidarity	26
Батьківщина / Fatherland	25	Батьківщина / Fatherland	24
Голос / Voice	17	Голос / Voice	19
За Майбутнє / For the Future	23	За Майбутнє / For the Future	17
Позафракційні / Non-factional	34	Позафракційні / Non-factional	23
Вакантні мандати / Vacant mandates	26	Вакантні мандати / Vacant mandates	57
		Довіра / Trust	19
		Платформа за життя та мир / Platform for Life and Peace	21
		Відновлення України / Restoration of Ukraine	17

Формальна та реальна коаліція у Верховній Раді IX скликання. У конституційному розумінні «*коаліції депутатських фракцій*» окремі народні депутати чи депутатські групи не є самостійними суб'єктами коаліції. Однак де-факто саме вони становлять надважливу складову парламентської більшості і забезпечують результативні голосування за ініціативи влади. Перевірити цю гіпотезу можливо за допомогою «парламентської емпірики» – статистики голосувань із ключових питань,

які маркують фактичну коаліцію. В якості маркерних голосувань для визначення реальної парламентської коаліції видається доцільним обрати щорічні ухвалення державних бюджетів (на 2020-2026 рр.) та призначення прем'єр-міністрів (О. Гончарука – в 2019 р., Д. Шмигала – в 2020 р. та Ю. Свириденко – в 2025 р.). Нижче в «Таблиці 2» узагальнено результати голосувань Верховної Ради IX скликання за цими десятьма маркерними питаннями («Таблицю 2»

самостійно складено авторами на основі даних офіційного сайту Верховної Ради).

Таблиця 2.

Маркерні голосування Верховної Ради ІХ скликання /
Marker Votes in the Verkhovna Rada of the IX Convocation

	СН / SN	ЄС / ES	БЮТ / BUT	ГОЛ/ HOL	ДОВ/ DOV	ЗАМ / ZAM	ПЗЖ / PZL	ВІД / VID	ПОЗ / POZ	Σ
Бюджет-2026 / Budget-2026	193	0	0	1	16	11	16	11	9	257
Свириденко-2025 / Svyrydenko-2025	201	0	0	1	15	12	15	10	8	262
Бюджет-2025 / Budget-2025	198	0	0	7	17	9	17	0	9	257
Бюджет-2024 / Budget-2024	199	0	0	14	16	11	16	10	10	276
Бюджет-2023 / Budget-2023	211	0	0	10	16	15	18	15	10	295
Бюджет-2022 / Budget-2022	215	0	2	1	19	21	-	-	10	268
Бюджет-2021 / Budget-2021	225	0	12	0	20	21	-	-	11	289
Шмигаль-2020 / Shmyhal-2020	242	0	0	0	17	18	-	-	14	291
Бюджет-2020 / Budget-2020	241	0	0	0	-	19	-	-	20	280
Гончарук-2019 / Honcharuk-2019	247	0	0	0	-	22	-	-	21	290

Список скорочень: СН – «Слуга народу», ЄС – «Європейська солідарність», «БЮТ» – «Батьківщина», ГОЛ – «Голос», ДОВ – «Довіра», ЗАМ – «За Майбутнє», ПЗЖ – «Платформа за життя та мир», ВІД – «Відновлення України», «ПОЗ» – позафракційні / *The list of abbreviations: SN – «Servant of the People»; ES – «European Solidarity»; BUT – «Fatherland»; HOL – «Voice»; DOV – «Trust»; ZAM – «For the Future»; PZL – «Platform for Life and Peace»; VID – «Restoration of Ukraine; POZ – Non-factional members.*

Поіменний аналіз ключових голосувань дозволяє точніше окреслити фактичний характер функціонування парламентської більшості у Верховній Раді ІХ скликання. Так, фракція «Слуга народу» лише в 2020 році реально збрала достатню кількість голосів (241) для одноосібного ухвалення бюджету в форматі «монобільшості», без необхідності залучення голосів інших парламентських суб'єктів. Наприкінці 2021 року ця кількість зменшилася до «пограничних» 225 голосів (при необхідному кворумі в 226), і надалі низхідна динаміка лише поглиблювалась – під час ухвалення бюджету на 2026 рік фракція «Слуга народу» змогла знайти лише 193 власних голоси. Тим не менше, парламент увесь цей час зберігав керованість і дисципліновано ухвалював бюджетні та кадрові рішення. Фактичними стабілізаторами формальної «монобільшості» стали одразу чотири невеликі депутатські групи – «Платформа за життя та мир», «Відновлення України», «Довіра» і «За Май-

бутнє». Участь цих груп у підтримці ініціатив влади має системний відтворюваний характер і не зводиться до разових або кризових домовленостей. Перші дві групи є «уламками» колишньої фракції «Опозиційної платформи – За життя» (партії, що посіла друге місце на парламентських виборах 2019 року). Водночас ні «Довіра», ні «За Майбутнє» як партійні суб'єкти не брали участі у виборах 2019 року, однак сформували окремі депутатські групи з мажоритарників. Всі чотири депутатські групи становлять особливий інтерес для нашого дослідження як де-факто коаліційні суб'єкти без електорального мандату на це від виборців.

Узагальнені результати маркерних голосувань дозволяють інтерпретувати функціонування парламентської більшості Верховної Ради ІХ скликання як *гібридну коаліційну конфігурацію*, що поєднує формальну домінацію великої президентської фракції з неформалізованою, але стабільною підтримкою з боку невеликих депутатських груп.

Така модель не відповідає класичним уявленням ані про монобільшість, ані про партійну коаліцію, натомість відтворює патронажно-клієнтарну логіку політичного процесу. Ключову роль у цій коаліційній моделі відіграє не ідеологічна близькість суб'єктів, а керованість депутатських мереж і здатність мобілізувати у вигляді голосів концентровану лояльність до президента як верховного патрона. У цьому сенсі депутатські групи виступають функціональними стабілізаторами парламентської більшості, забезпечуючи відтворювану підтримку ключових ініціатив влади за відсутності повноцінного електорального мандату. Саме ця обставина дозволяє розглядати їх не як ситуативну девіацію, а як структурний елемент неопатримоніальної логіки функціонування українського парламентаризму.

Олігархічні депутатські групи у складі гібридної коаліції. Кожна з чотирьох депутатських груп, які стабільно дають голоси за президентські ініціативи у Верховній Раді IX скликання, має свою історію та бенефіціарів. Хронологічно першою в парламенті з'явилась група «*За Майбутнє*» як об'єднання 23 мажоритарників-самовисуванців. «Кінцевими бенефіціарами» групи вважались І. Палиця, І. Коломойський та А. Аваков (Романюк 2021а), однак після відставки А. Авакова з посади міністра внутрішніх справ та арешту І. Коломойського їхній вплив суттєво знизився. У липні 2022 року головою депутатської групи став Т. Батенко, який раніше був головою партії «Укроп», нардепом VIII скликання від «Блоку Порошенка» та депутатом Львівської обласної ради від «Нашої України». Другою депутатською групою в парламенті стала «*Довіра*», створена 6 грудня 2019 року з 17 позафракційних мажоритарників-самовисуванців. Реальним засновником та ключовим бенефіціаром групи вважається аграрний олігарх А. Веревський, засновник групи компаній «Кернел» та один із найбільших землевласників України (Романюк 2021b). А безпосередньо в парламенті депутатську групу очолює О. Кулініч – мажоритарник від округу №147 (Полтавська область), який у попередніх каденціях входив до депутатської групи «Відродження», фракції «Батьківщини» та «Партії регіонів». У гібридній коаліції IX скликання «Довіра» виконує аналогічну функцію стабілізатора монобільшості, забезпечуючи додаткові голоси в обмін на захист економічних інтересів своїх депутатів та бенефіціарів.

Третя депутатська група, яка стабільно підтримує президентські ініціативи – «*Платформа за життя та мир*» (ПЗЖМ). Вона була створена 21 квітня 2022 р. після призупинення діяльності фракції ОПЗЖ на базі тієї частини її депутатів, які орієнтувались на Ю. Бойка. Саме він став головою групи, а до числа її фактичних бенефіціарів також відносяться олігархи Д. Фірташ та С. Львовчкін (останній має депутатський мандат). Інше крило колишньої фракції ОПЗЖ 22 травня 2022 р. утворило четверту депутатську групу в Верховній Раді IX скликання – «*Відродження України*». Співголовами групи стали І. Абрамович та М. Ефімов, але головним бенефіціаром вважається бізнесмен-забудовник В. Столар (Безпалько 2023). Попри різну політичну генеалогію, усі чотири партнери «Слуги народу» пов'язані з конкретними фінансово-промисловими групами та олігархічними бенефіціарами, для яких вплив на голосування у Верховній Раді є інструментом захисту економічних інтересів. Інша характерна риса – відсутність ідеологічної ідентичності та програмної цілісності (навіть у «уламків» колишньої ОПЗЖ). Ці групи дисципліновано дають голоси за протилежні за змістом ініціативи влади, що найбільш красномовно проявилось в кейсі спроби ліквідації незалежності НАБУ та САП влітку 2025 року. Запорукою цього є відсутність електорального мандату і, як наслідок – відповідальності перед виборцями, що дозволяє не турбуватись про іміджеві наслідки голосувань для політичного бренду групи.

«Групи-партнери» коаліції у Верховній Раді VI–VIII скликання. Чотири розглянуті в попередньому підрозділі депутатські групи не є безпрецедентним явищем для українського парламентаризму – мавпаки, вони мають чіткі відповідники в попередніх скликаннях (узагальненні далі в «Таблиці 3»). У Верховній Раді VIII скликання з лютого 2016 року де-факто перестала існувати широка коаліція «Європейська Україна» (у 2019 році де-юре це визнав і Конституційний Суд). Фракції «Блоку Порошенка» та «Народного фронту» сумарно мали лише 214 мандати, а їхніми реальними партнерами по коаліції стали олігархічні депутатські групи «*Воля Народу*» та «*Відродження*». При цьому основа групи «Відродження» була закладена ще у Верховній Раді VII скликання у вигляді групи «*Економічний розвиток*». Він став одним із «уламків» фракції «Партії регіонів» після Революції Гідності, і цей кейс подібний до

груп «Відновлення України» і «Платформа за життя та мир» у IX скликанні. Іншим «уламком» «Партії регіонів» стала група «Суверенна Європейська Україна», частина якої в VIII скликанні сформувала групу «Воля народу». А в парламенті VI скликання

після перемоги В. Януковича на президентських виборах 2010 року «золоту акцію» в переформатуванні коаліції розіграла група «Реформи заради майбутнього», складена переважно з колишніх членів фракції «БЮТ».

Таблиця 3.

«Групи-партнери» коаліцій у ВР VI–VIII скликання /
«Partner-Groups» of Coalitions in the VR of the VI–VIII Convocations

Скликання ВР / Convocation VR	Депутатська група / Deputy group	Лідер групи / Group leader	Чисельність / Group size
VIII (2014-2019)	Відродження / Revival	В. Хомути́нник / V. Khomutynnik	25
	Воля народу / People's Will	І. Єремєєв / I. Yermeev	17
VII (2012-2014)	Економічний розвиток / Economic Development	А. Кіна́х / A. Kinakh	41
	Суверенна Європейська Україна / Sovereign European Ukraine	І. Єремєєв / I. Yermeev	35
VI (2007-2012)	Реформи заради майбутнього / Reforms for the Future	І. Рибаків / I. Rybakov	19

Детальний аналіз історії формування та ролі цих депутатських груп у парламентській коаліції може бути предметом окремого дослідження. Зокрема, частково це питання розкривається в статті К. Федоренка та співавторів, де проаналізована трансформація української партійної системи до та після Євромайдану (Федоренко, Рибій, Умланд 2015). Загалом у всіх депутатських груп-партнерів коаліції можна виділити низку стійких спільних характеристик, незалежних від конкретної політичної конфігурації парламенту. *По-перше*, всі зазначені депутатські групи формувалися поза межами повноцінного партійного представництва, здебільшого як результат фрагментації більших фракцій або як об'єднання мажоритарних депутатів-самовисуванців. У жодному з випадків ці групи не мали власного електорального мандату як партійні суб'єкти, здобутого на загальнонаціональних виборах, що зближує їхній статус із групами «Довіри» та «За Майбутнє» у Верховній Раді IX скликання. *По-друге*, це відносно ситуативні альянси насамперед представників великих фінансово-промислових груп та окремих бізнесменів, що дозволяє класифікувати їх як олігархічні за своєю природою. Їхньою основною функцією була не артикуляція ідеологічної позиції чи представництво певного сегмента суспільства, а надання парламентської підтримки чинному президенту та його політичній силі в обмін на доступ до адміністративного ресурсу, економічних преферен-

цій та захисту власних бізнес-інтересів. І *по-третє*, у структурному вимірі всі ці депутатські групи можуть бути інтерпретовані як інституційні прояви неопатримоніальної логіки функціонування парламенту, за якої слабкі або нестабільні партійні інститути компенсуються патронажно-клієнтарними мережами. Важливу роль у цьому відіграла й змішана виборча система (та відміна імперативного мандату у VI скликанні). Мажоритарна складова дозволяла створювати такі групи з «незалежних» безпартійних депутатів, які ставали частиною провладної більшості.

Висновки. Проведений аналіз фракційної структури та статистики маркерних голосувань у Верховній Раді IX скликання виявив суттєвий розрив між декларативно-конституційним та реально існуючим форматом парламентської коаліції. Де-юре фракція «Слуги народу» зберігає однопартійну більшість, попри скорочення кількості мандатів із 254 до 227 впродовж 2019-2026 років. Водночас де-факто в парламенті функціонує гібридна коаліційна конфігурація з домінуючою президентської фракції та чотирьох олігархічних депутатських груп – «За Майбутнє», «Довіра», «Платформа за життя та мир» і «Відновлення України». Характерними особливостями чотирьох депутатських груп-партнерів «Слуги народу» є відсутність у них електорального мандату, що дозволяє бути максимально гнучкими під час голосування і не нести за них політичної відповідальності.

Гібридна коаліційна конфігурація з залученням олігархічних депутатських груп має глибокі корені ще з часів президентства Л. Кучми. В рамках цього дослідження виявлено відповідні групи-партнери у трьох попередніх скликаннях Верховної Ради. Після перемоги В. Януковича на виборах у 2010 році ключову роль для переформування парламенту в інтересах нового президента відіграла група «Реформи заради майбутнього», сформована з депутатів, обраних переважно за списками «БЮТ». У 2014 році до проведення парламентських виборів нова влада в парламенті спиралася на групи, складені з колишніх депутатів від «Партії регіонів» – «Економічний розвиток» і «Суверенна Європейська Україна». А протягом 2014-2019 років коаліцію «Блоку Порошенка» та «Народного Фронту» стабілізували олігархічні депутатські групи «Відродження» та «Воля народу».

Така модель відтворює патронажно-клієнтарну логіку політичного процесу: ключовим фактором є не ідеологічна чи програмна близькість суб'єктів коаліції, а керованість депутатських мереж і обмін лояльності до президента як «патрона» на захист інтересів «клієнтів». У ролі останніх виступають безпосередньо депутати, а також фінансово-промислові групи та олігархи, які мають вплив на відповідні депутатські групи. Сама ж поточна політична модель, у якій президент є «верховним патроном», контролює парламентську більшість та має керованого прем'єр-міністра зі своєї партійної вертикалі, відповідає авторитарно-бюрократичній фазі українських режимних циклів. Досліджений кейс підтверджує, що неопатримоніальні механізми залишаються впливовим структурним чинником української політичної системи, а контекст повномасштабної війни лише посилив їхню роль.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Matsiyevsky, Yu. 2025. How Zelensky Has Leveraged Oligarchs for the War Without Dismantling Ukraine's Patronal System. In: *Political Dynamics in Ukraine. PONARS Eurasia Policy Perspectives. Institute for European, Russian and Eurasian Studies (IERES), The George Washington University* 949: 62-71. URL: <https://bunny-wp-pullzone-a7uhvox9dj.b-cdn.net/wp-content/uploads/2025/04/PoliticalDynamicsinUkraine2025-1.pdf>
2. Виговська, В. 2024. Президентська влада: вимірювання та порівняння сили президентів. *Vox Ukraine*. URL: <https://voxukraine.org/prezydentska-vlada-vymiryuvannya-ta-porivnyannya-syly-prezydentiv>
3. Зеленько, Г., Ковалевський, В. 2023. Україна як «capture state»: телеологічний конституціоналізм та реальна політика. *Політична система України: конституційна модель та політичні практики / наук. ред. Г. І. Зеленько та ін. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України* 10: 308-347. URL: <https://doi.org/10.53317/978-617-14-0109-9>
4. Лазарова, С. 2025. Милиці для монобільшості. Хто рятує «Слугу народу» від краху у Верховній Раді. *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/publications/militsi-dlja-monobilshosti-khto-rjatuje-sluhu-narodu-vid-krakhu-u-verkhovnij-radi-1084208.html>
5. Fisun, O., Movchan, U. 2023. Regime Cycles and Neopatrimonialism in Ukraine. In: *Ukraine's Patronal Democracy and the Russian Invasion: The Russia-Ukraine War, Volume One /edited by B. Madlovics and B. Magyar* : 119-140. Central European University Press. URL: <https://doi.org/10.7829/jj.3985461.8>
6. Avksentiev, A., Kyselova, V. 2018. Calculated versus Ideological Motives: The Logic of National and Regional Coalition Formation in Ukraine. *The Ideology and Politics Journal*, 1(9), 22-65. URL: [https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2018/11/2018%201.%20ENG.%20Kiseliova%20Avxentiev.%20Demodernization_EditedCB%20\(1\).pdf](https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2018/11/2018%201.%20ENG.%20Kiseliova%20Avxentiev.%20Demodernization_EditedCB%20(1).pdf)
7. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал парламенту. 2026. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
8. Романюк, Р. 2021а. Група із трьох осіб: «За майбутнє» Палиці, Коломойського та Авакова. *Українська правда*. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/08/18/7304170>
9. Романюк, Р. 2021б. Милиці президента. Чому група «Довіра» допомагає Зеленському. *Українська правда*. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/09/16/7307291>
10. Безпалько, У. 2023. Чужі серед своїх. Що відбувається в ОПЗЖ після заборони партії та держзради Медведчука. *РБК*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/chuzhi-sered-svoyih-shcho-vidbuvaetsya-opzzh-1681675750.html>
11. Федоренко, К., Рибій, О., Умланд, А. 2015. Українська партійна система до та після Євромайдану 2013–2014 рр. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, випуск 2* (98), 5-43. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/fedorenko_ukrainska.pdf

Внесок авторів: всі автори зробили рівний внесок у цю роботу.

Конфлікт інтересів: автори повідомляють про відсутність конфлікту інтересів. Автори засвідчують, що, незважаючи на те, що один з авторів статті є головним редактором цього

журналу, процес рецензування, прийняття рішення щодо публікації та редагування проводилися незалежно, без його участі чи впливу. Будь-які потенційні конфлікти інтересів були повністю усунені шляхом зовнішнього контролю процесу.

Стаття надійшла до редакції 27.11.2025

Статтю прорецензовано 7.01.2026

Стаття рекомендована до друку 30.03.2026

Статтю опубліковано 30.04.2026

Використання штучного інтелекту: Автори засвідчують, що під час проведення дослідження та підготовки цього рукопису генеративний штучний інтелект не використовувався

Oleksandr Fisun

Head of Department of Political Science, Dr.Sc. habil (Political Science), Professor
V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svoboda Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine,
fisun@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-2716-0149>

Anton Avksentiev

Associate Professor of the Department of Political Science, Ph.D in Political Science,
V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svoboda Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine,
a.avksentiev@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0003-0442-2561>

THE MONOMAJORITY ILLUSION: THE ROLE OF OLIGARCHIC DEPUTY GROUPS IN UKRAINE'S PARLIAMENTARY COALITION

The article examines the factional structure of the Verkhovna Rada of Ukraine in its IX convocation (2019-2026) and the role of oligarchic deputy groups in forming a hybrid parliamentary coalition. The dynamics of changes in the parliamentary structure are examined, with particular attention paid to the emergence of deputy groups in the Verkhovna Rada alongside party factions. Empirical evidence from marker votes (prime minister appointments and annual state budget approvals) demonstrates that, since 2021, the formal «monomajority» of the «Servant of the People» faction has been unable to independently secure the required quorum. It is shown that under these conditions, four oligarchic deputy groups – «For the Future», «Trust», «Platform for Life and Peace» and «Restoration of Ukraine» – act as stabilizers of the monomajority. The history of creation, formal leaders, and real beneficiaries of these groups has been analyzed. A distinctive feature of these groups is the absence of an electoral mandate, which exempts them from political accountability to voters. The conclusion is drawn that this hybrid coalition configuration lacks a programmatic-ideological dimension but is fully consistent with the patronal-client logic of the political regime. Political loyalty to the president as the «supreme patron» is exchanged by the deputy groups and their beneficiaries for protection of economic interests, business preferences, legal immunity, and other benefits. The historical continuity and structural reproducibility of this model are substantiated, where the presidential faction enters into informal alliances with oligarchic deputy groups to maintain control over parliament. Corresponding oligarchic deputy groups in the Verkhovna Rada of the VI–VIII convocations are identified – «Reforms for the Future», «Sovereign European Ukraine», «Economic Development», «People's Will» and «Revival». It is noted that in the overwhelming majority of cases such deputy groups consist of «majoritarians». On this basis, the role of the mixed electoral system with a majoritarian component as a factor facilitating the formation of parliamentary coalitions in the interests of presidents is argued.

Keywords: *parliamentary coalition, monomajority, political parties, parliamentary factions, deputy groups, neopatrimonial regime, Verkhovna Rada.*

REFERENCES

1. Matsiyevsky, Yu. 2025. How Zelensky Has Leveraged Oligarchs for the War Without Dismantling Ukraine's Patronal System. In: *Political Dynamics in Ukraine. PONARS Eurasia Policy Perspectives.*

Institute for European, Russian and Eurasian Studies (IERES), The George Washington University, 62-71.
URL: https://bunny-wp-pullzone-a7uhvox9dj.b-cdn.net/wp-content/uploads/2025/04/Political_Dynamics_in_Ukraine_2025_-1.pdf.

2. Vyhovska, V. 2024. Presidential Power: Measurement and Comparison of Presidents' Strength. *Vox Ukraine*. URL: <https://voxukraine.org/prezydentska-vlada-vymiryuvannya-ta-porivnyannya-syly-prezydentiv> (in Ukrainian).
3. Zelenko, H., Kovalevskyi, V. 2023. Ukraine as a "Capture State": Teleological Constitutionalism and Real Politics. In: *Political System of Ukraine: Constitutional Model and Political Practices*, edited by H. Zelenko et al., 308-347. Kyiv: Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine. <https://doi.org/10.53317/978-617-14-0109-9> (in Ukrainian).
4. Lazarova, S. 2025. Crutches for the Monomajority: Who Is Saving «Servant of the People» from Collapse in the Verkhovna Rada. *Glavkom*. URL: <https://glavcom.ua/publications/militsi-dlja-monobilshosti-khto-rjatuje-sluhu-narodu-vid-krakhu-u-verkhovnij-radi-1084208.html> (in Ukrainian).
5. Fisun, O., Movchan, U. 2023. Regime Cycles and Neopatrimonialism in Ukraine. In: *Ukraine's Patronal Democracy and the Russian Invasion: The Russia-Ukraine War, Volume One*, edited by B. Madlovics and B. Magyar, 119-140. Central European University Press. <https://doi.org/10.7829/ji.3985461.8>
6. Avksentiev, A., Kyselova, V. 2018. Calculated versus Ideological Motives: The Logic of National and Regional Coalition Formation in Ukraine. *The Ideology and Politics Journal*, 1(9), 22-65. URL: [https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2018/11/2018%201.%208.%20ENG.%20Kyseliova%20Avxentiev.%20Demodernization%20EditedCB%20\(1\).pdf](https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2018/11/2018%201.%208.%20ENG.%20Kyseliova%20Avxentiev.%20Demodernization%20EditedCB%20(1).pdf)
7. Verkhovna Rada of Ukraine Official web portal of the Parliament of Ukraine. 2026. URL: <https://www.rada.gov.ua>
8. Romaniuk R. 2021a. A group of three people: «For the Future» Palitsa, Kolomoisky and Avakov. *Ukrainska Pravda*. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/08/18/7304170> (in Ukrainian).
9. Romaniuk R. 2021b. The President's Crutches. Why the «Dovira» Group is Helping Zelensky. *Ukrainska Pravda*. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/09/16/7307291> (in Ukrainian).
10. Bezpalko, U. 2023. Strangers among their own. What is happening in the OPZH after the party ban and Medvedchuk's treason. RBC. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/chuzhi-sered-svoyih-shcho-vidbuvaetsya-opzzh-1681675750.html> (in Ukrainian).
11. Fedorenko, K., Rybiy, O., Umland, A. 2015. The Ukrainian Party System before and after the Euromaidan of 2013–2014. *Scientific Notes of the Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine. Issue 2 (98)*, 5-43. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/fedorenko_ukrainska.pdf (in Ukrainian).

Authors Contribution: All authors have contributed equally to this work.

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest. Authors certify that, although one of the authors of the article serves as a editor-in-chief of this journal, the peer review process, the decision regarding publication, and the editing were conducted independently, without his involvement or influence. Any potential conflicts of interest were fully mitigated through external oversight of the process.

The article was received by the editors 27.11.2025

The article has been peer-reviewed 7.01.2026

The article is recommended for printing 30.03.2026

Article published 30.04.2026

Use of Artificial Intelligence: The author certify that no generative artificial intelligence tools were used in the conduct of the research or in the preparation of this manuscript